

voorzitter

Natuurlijk, ik ga naar "mijn" Drenthe en daar verheug ik mij op, maar toch. Er zal nog wel een rustig moment van reflectie aanbreken waarop ik wel datgene kan uiten wat nu in mijn binnenste zit. In ieder geval was alles wat Flip Buurmeijer u gisteren heeft geschreven, mij uit het hart gegrepen. Ik wil alle bewoners van dit huis oprecht bedanken voor alle collegialiteit, medewerking en vriendschap die ik in de afgelopen jaren heb ondervonden.

Het ga u allen goed, ik zal u missen.

Met hartelijke groet,

(w.g.) Relus ter Beek''

(Applaus)

De **voorzitter**: Geachte collega! Uw mededeling is juist: op 11 mei 1971 werd u lid van de Kamer. Dat bent u geweest aaneengesloten tot 6 november 1989. Op 17 mei 1994 hebben wij u weer in ons midden zien terugkeren, maar in de tussentijd was u niet uit ons midden weg, u zat alleen aan de andere kant van de tafel. Kortom, in feite bent u vanaf 1971 onafgebroken in het midden van de Kamer geweest en daarmee, voor zover ik thans kan overzien, het lid dat op het Binnenhof de oudste ervaring heeft. U gaat ons nu verlaten.

U is lid geweest van de commissie voor Buitenlandse Zaken. U heeft daarvan, naar ik aanneem, eerst het ondervoorzitterschap vervuld en toen het voorzitterschap. U is lid geweest van de commissie Kernenergie. Heb ik het goed, dan bent u uw politieke carrière in die commissie begonnen. Wat dat aangaat, is het bijzonder dat wij deze middag een afrondende stemming over kernenergie hebben. U is lid geweest van de vaste commissies voor Ontwikkelingssamenwerking en voor Defensie. Wat opvalt ± en dat geldt ook voor de commissie Kernenergie en de activiteiten in dit kader; wie zich sommige debatten in het verleden in herinnering brengt, weet dat ± is dat u hoofdzakelijk werkzaam bent geweest in de commissies die met het buitenland van doen hebben en dat heel lang.

Ik heb het gevoel dat om die reden niet alleen de Kamer u zal missen, maar ook het buitenland. Hoe het ook zij, wij vinden het jammer dat u weggaat, maar wij respecteren uw

besluit. In de Kamer heeft u uw sporen verdiend. Het debat heeft u nimmer geschuwd. Soms was u van de interruptiemicrofoon niet weg te slaan.

Het ga u goed in Drenthe! Wij zijn ervan overtuigd dat wij u nog wel eens in ons midden in de wandelingen zullen terugzien. Dank voor alle collegialiteit.

(Applaus)

De **voorzitter**: Van dit ontslag is mededeling gedaan aan de voorzitter van het Centraal stembureau en aan de minister van Binnenlandse Zaken.

Ik stel voor, deze brief voor kennisgeving aan te nemen.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: De overige ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan, dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, toe te voegen aan de agenda van 31 januari en 1 en 2 februari:

- het wetsvoorstel Regelen met betrekking tot de vervaardiging, het in de handel brengen en de in-, uit- en doorvoer van bepaalde chemicaliën ter voorkoming van misbruik (Wet voorkoming misbruik chemicaliën) (23779);
- het wetsvoorstel Wijziging van de Wet assurantiebemiddelingsbedrijf (23577).

Aangezien voor de stukken gedrukt onder nummers 23908 (R1519), nr. 2, 23951, 23973 (R1526), 23975, 23976, 23979 (R1527), 23986 en 23991 de termijnen zijn verstreken, stel ik voor, dat wat deze Kamer betreft, de daarbij ter stilzwijgende goedkeuring overgelegde stukken zijn goedgekeurd.

Ik stel voor, deze stukken voor kennisgeving aan te nemen.

Aangezien voor de stukken 19326, nr. 97, 23977, 23994 en 23995 de termijnen zijn verstreken, stel ik voor,

deze stukken voor kennisgeving aan te nemen.

Ik stel voor, de stukken 19326, nrs. 94, 95 en 96 voor kennisgeving aan te nemen.

Ik stel voor, een groot aantal stukken van de lijst van werkzaamheden af te voeren. De nummers zullen in de Handelingen, na de ingekomen stukken, worden vermeld.

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Zoals ik voor de schorsing heb aangekondigd, is nu aan de orde de brief van de vaste commissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieubeheer van heden inzake het voorstel tot een verzoek aan de Algemene Rekenkamer tot het doen van een onderzoek naar de financiële gevolgen van het wetsvoorstel Balansverkortung (23817). De brief van de commissie is rondgedeeld.

Ik stel voor, overeenkomstig het voorstel van de commissie te besluiten.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het Presidium heeft hedenochtend besloten, de Stuurgroep automatisering en documentatie, STAD genaamd, op te heffen en deze te vervangen door een Strategisch overleg informatievoorziening (STOI), bestaande uit maximaal zeven leden. Aan de fracties zal worden gevraagd om de leden voor te dragen. Ik zal na het reces de samenstelling bekendmaken.

Aan het einde van deze regeling zal ik informatie verschaffen over de orde van deze dag.

Het woord is aan de heer Van Middelkoop.

De heer **Van Middelkoop** (GPV): Voorzitter! De vaste commissies voor Defensie en voor Buitenlandse Zaken hebben vanmiddag algemeen overleg gevoerd over notitie 23591 over de betrokkenheid van het parlement bij de uitzending van militaire eenheden. Ik vraag u, naar aanleiding van dat overleg vanmiddag een kort twee-minutendebat te agenderen.

De **voorzitter**: Ik stel voor, conform

Voorzitter

het verzoek van de heer Van Middelkoop te besluiten.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Schimmel.

Mevrouw **Schimmel** (D66): Voorzitter! Ik heb gisteren bij de regeling van werkzaamheden gevraagd of de staatssecretaris ons een brief kan sturen, waarin melding wordt gemaakt van de resultaten van een overleg dat hij heeft gevoerd met de Federatie van bedrijfsverenigingen en de Gemeenschappelijke medische dienst over de nieuwe keuringspraktijk. Dat overleg was erop gericht om een oplossing te vinden voor de schrijnende gevallen uit de nieuwe praktijk. De brief is binnengekomen op het gewenste tijdstip. Aangezien de brief onduidelijkheden bevat, verzoek ik om ruimte op de agenda te creëren om de brief te bespreken.

De **voorzitter**: Hierover wil ik het volgende opmerken. Wij zijn bezig met de afronding van onze agenda. Ik weet niet of het verstandig is om zo'n brief nu toe te voegen. Ik geef in overweging om vanmiddag een algemeen overleg te voeren met de minister, die hier hoe dan ook moet zijn. Ik vind het wat bezwaarlijk om dit onderwerp af te doen in een debat met twee of drie minuten spreektijd per fractie. Ik geef klemmend in overweging om de onduidelijkheden in de commissie op te heffen. Daarna kan altijd een beoordeling plaatsvinden met consequenties voor vandaag of voor de agenda na het kerstreces. Het maakt niet uit of wij het hier doen of in de commissie, want de minister moet in alle gevallen hier zijn. Ik denk dat dit het beste is, want dan kan er rustig over gesproken worden.

Overeenkomstig het voorstel van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Ik wil nog even iets zeggen over de orde van deze middag. Wij gaan nu verder met de afronding van het debat over de collegegelden. Daarna zal er gestemd worden over de motie ter zake van de visumverlening aan de heer Princen. Daarna zal er een tweetal twee-minutendebatjes plaatsnemen. De ene is gisteren door de heer Van der Heijden aangevraagd en de andere

zojuist door de heer Van Middelkoop. Dan zal er een korte schorsing zijn, omdat ik begrepen heb dat er behoefte is aan fractieberaad. Vervolgens zijn er stemmingen en daarna zouden wij op kerstreces kunnen gaan. Zo zal het ongeveer gaan.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **de brief inzake de koers omtrent de ontwikkeling van het hoger onderwijs (23900-VIII, nr. 57).**

De beraadslaging wordt hervat.

De **voorzitter**: Iedereen weet dat de spreektijd in tweede termijn een derde van die in eerste termijn bedraagt. De spreektijd in eerste termijn was 5 minuten. Er kan niet gecompenseerd worden via interrupties, want dat is op voorhand reeds ruimschoots gebeurd.

□

De heer **Rabbae** (GroenLinks): Voorzitter! Ook na de eerste termijn van dit debat is mijn fractie ervan overtuigd dat het kabinet in dezen tot nu toe geen goed beleid heeft gevoerd. De minister wordt daarnaast door de regeringsfracties opnieuw het bos in gestuurd, terwijl hij blij was dat hij er met een intentieakkoord uit was. Kortom, de zaak is weer aan het rollen. Mijn fractie vindt het absoluut onaanvaardbaar als de resterende bezuinigingen afgewenteld worden op de studenten. Zij is van mening dat het onderwijsveld sowieso de rust moet krijgen om de resterende zaken inhoudelijk goed met elkaar te bespreken.

In dat verband wil ik graag mijn op 15 december tijdens het debat over de Najaarsnota ingediende motie op stuk nr. 3 vanmiddag ter stemming brengen. De inzet van die motie is dat van de meevaller van 1,7 mld. een bedrag tot 200 mln. wordt ingezet voor het Fonds economische structuurversterking ten behoeve van het hoger onderwijs.

De **voorzitter**: De motie-Rabbae (24000, nr. 3), ingediend op 15 december jl. bij de behandeling van de Najaarsnota, wordt aan de

agenda toegevoegd. Over de motie zal vanmiddag worden gestemd.

□

De heer **Van Gelder** (PvdA): Voorzitter! Ik dank de bewindspersonen voor de gegeven antwoorden, in het bijzonder de minister van Financiën. Ik zal niet ontkennen dat je als vertegenwoordiger van een wat grotere partij, zeker als het een regeringspartij is, enigszins gehandicapt aan dit soort discussies meedoet. In de eerste plaats heb je het regeerakkoord waar je je, al dan niet van harte, aan gecommiteerd hebt. Daarmee is de speelruimte om heel frank en vrij over allerlei leuke dingen te praten, wat minder. In de tweede plaats ± en dat is een duidelijke politieke keuze ± is mijn fractie van mening geweest, dat het het verstandigst is om in het onderwijs te kiezen voor het vrijwaren van het funderend onderwijs. Ik wil het nog eens herhalen: dit debat gaat niet alleen over de vraag of het schandelijk is dat het collegegeld met ± 1000 omhoog gaat, maar dat heeft ook te maken met een trits van andere besluiten die in de loop van de laatste maanden genomen zijn.

Voorzitter! Ik houd staande dat er sprake is van een duidelijke lijn, zowel in de opvatting van de PvdA-fractie als in die van de minister. Wij erkennen die althans. Wat de inhoud betreft, heeft dat te maken met de eerder aangekondigde veranderingsmodellen voor het hoger onderwijs, waarvoor in het HOOP en dergelijke de voedingsbodem is gelegd. Ook wijs ik op de financiële aspecten. Ik hoef niet te herhalen wat ik in eerste instantie gezegd heb.

Wij vinden het waardevol dat er nu een duidelijke afspraak is gemaakt met de instellingen om tot een verkorting van de verblijfsduur te komen. Die verkorting kan neerslaan in een verkorting van de cursusduur dan wel door betere begeleiding gestalte krijgen. De minister heeft op basis van het akkoord dat hij nu gesloten heeft, de inspanningsverplichting op zich genomen om te kijken of er samen met de instellingen aan alternatieven gewerkt kan worden dan wel of er op een aantal terreinen aanscherpingen van de afspraken aan de orde moeten komen. Wat ons betreft, moet duidelijk worden gemaakt dat